

innovatieve onderneming met - zoals uit de beschikbare gegevens te concluderen valt - een wankel financiële positie. De jaren dertig waren een fase van consolidatie. De jaren vijftig brachten een ander economisch tijdperk met zich mee, waarin efficiënte productie en een lage kostprijs belangrijker waren dan de levensduur van de producten. Voor bedrijven die niet op de veranderingen wisten in te spelen was geen ruimte meer. Alleen door de naoorlogse inhaalvraag en de export werd dit probleem bij de Hopmi nog enkele jaren gecamoufleerd.

Opvallend is het relatief grote aantal verschillende eigenaren (vier) van de Hopmi binnen de 55 jaar van het bestaan van de onderneming. Wat de geschiedenis van de Hopmi verder bijzonder maakt zijn de persoonlijke achtergronden van de gebeurtenissen die in het bedrijf speelden. Zoals de persoon van oprichter Klaas de Vries, die zijn hele gezin nauw bij het bedrijf betrok. Welk verband bestond in de jaren twintig tussen de familie De Vries en de firma Van Mouwerik & Bal? Wat speelde zich af betreffende het faillissement en de overdracht aan Willem van Laar in 1924/1925? Hoe was de verhouding tussen De Vries en Van Laar? Er zijn aanwijzingen dat niet alleen Van Laar maar ook De Vries joods was. Ook over de oorlogsjaren, de onderduikers en de situatie

van Willem van Laar in die tijd zal nog veel meer te vertellen zijn dan datgene wat aan de hand van de beschikbare bronnen achterhaald kon worden. De man die de langste tijd de verantwoordelijkheid voor de Hopmi droeg en die zijn hele werkzame leven aan dit bedrijf had gewijd, had het kunnen vertellen: Johannes Jacobus Herber. Hij overleed in 1980.

Met bijzondere dank aan Herman Herber.
Met dank aan de andere bronnen: Frans Faase,
Hans Ruissen, Bureau voor de Industriële
Eigendom, Het Utrechts Archief,
Volksbuurtmuseum Wijk C,
Firma UMS/Pastoe.

***

Rectificatie bij artikel "Kom of bel" van Hans de Groot.

De dame die in het artikel "Kom of Bel" naast Frans van Huizen op de foto staat is mevr. Els van Dok. Zij en haar man, Wim van Dok, hadden een groentewinkel op Nachtegaallaan 1, in het pand dat tegen het pand van Van Huizen was aangebouwd. Bij welke gelegenheid de foto werd gemaakt is niet bekend.